

Rehabilitering efter ländryggskirurgi

Utvärdering av postoperativ rehabilitering på smärta och funktionsförmåga 1 år efter kirurgi

Leijonmarck E¹, Rydwick E¹, Abbott A²

¹ Karolinska Institutet, Inst. för Neurobiologi, Vårdvetenskap och Samhälle, Avd för Fysioterapi, ² Linköpings Universitet, Inst. för hälsa, medicin och vård, Avd för prevention, rehabilitering och nära vård

Små skillnader med postoperativ rehabilitering 1 år efter kirurgi

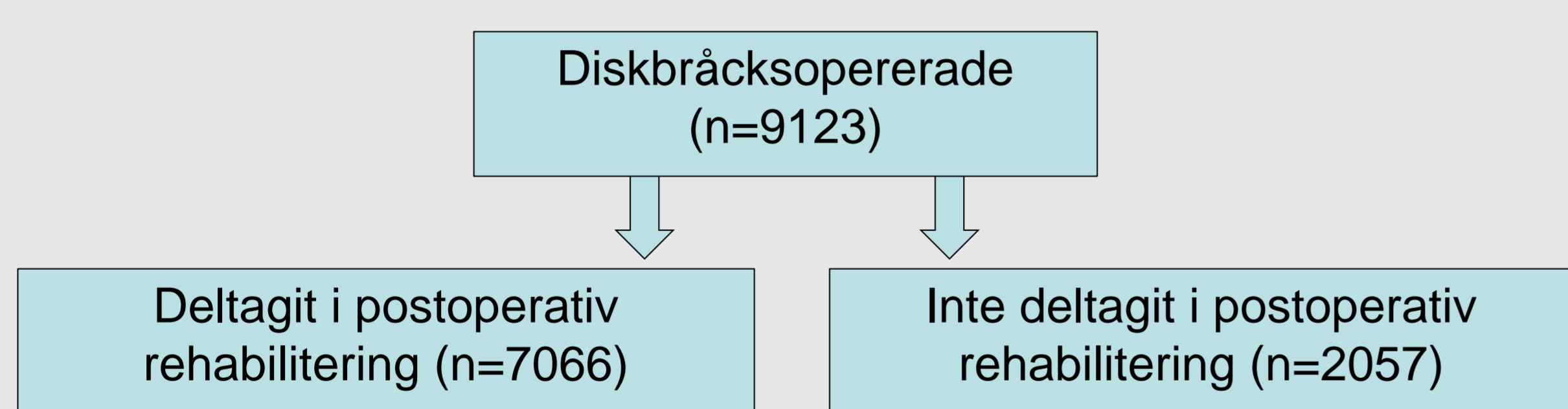
Resultatet indikerar att postoperativ rehabilitering inte påverkar smärta och funktionsförmåga ett år efter ländryggskirurgi. Studien uppvisade liknande resultat både för patienter opererade för diskbräck och för patienter opererade för spinal stenos. Då skillnaden mellan grupperna (de som deltagit i postoperativ rehabilitering och de som inte deltagit) var små, kunde ingen klinisk relevans påvisas. Många andra faktorer kan ha påverkat utfallet och fler studier behövs för att utvärdera postoperativ rehabilitering.

Metod

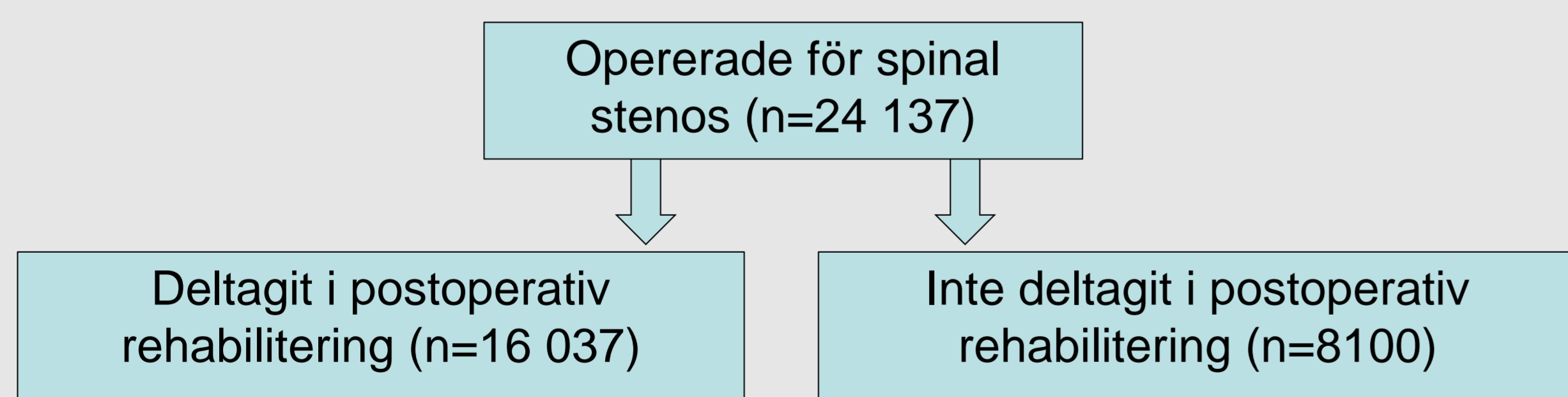
En nationell registerbaserad kohortstudie genomfördes. Totalt samlades patientrapporterade data in från 33 260 patienter i Svenska ryggregistret mellan år 2015-2020. Data analyserades med ANCOVA. För att utvärdera rygg- och bensmärta användes Numerisk skala (NRS) och för att utvärdera funktionsförmåga användes Oswestry Disability Index (ODI), ett självskattningsformulär.

Resultat

Patienter som inte deltagit i postoperativ rehabilitering efter ländryggskirurgi hade något mindre rygg- och bensmärta samt bättre funktionsförmåga än patienter som hade deltagit i postoperativ rehabilitering.

Figur 1. Diskbräcksopererade patienter uppdelade i två grupper baserat på om de deltagit i postoperativ rehabilitering eller inte, n=antal

Figur 2. Patienter opererade för spinal stenos, uppdelade i två grupper baserat på om de deltagit i postoperativ rehabilitering eller inte, n=antal

Medelåldern för patienter opererade för diskbräck eller spinal stenos

		Postop rehab=JA	Postop rehab=NEJ
Ålder(år)	Medelvärde(SD)	46,1(14,1)	51,3(15,0)
Diskbräcksopererade n=(7362)			
Ålder(år)	Medelvärde(SD)	65,8(10,7)	69,9(38,9)
Spinal stenos op n=(21 630)			

n=antal, SD=standard deviation

Tabell 1. Skillnaden mellan grupperna för personer opererade för diskbräck i ländryggen

Totalt antal personer som fyllt i respektive utvärderingsinstrument	Postoperativ rehabilitering	Preoperativt		1 år postoperativt		Skillnaden mellan grupperna 1 år postoperativt	
		Mean	CI	Mean	CI	Mean	CI
Ryggsmärta NRS (n=6763)	Ja	5,2	5,1-5,3	2,8	2,8-2,9	-0,3*	-0,5 - -0,2
	Nej	5,3	5,2-5,4	2,5	2,4-2,7		
Bensmärta NRS (n=6742)	Ja	7,1	7,0-7,1	2,5	2,5-2,6	-0,3*	-0,5 - -0,2
	Nej	7,2	7,1-7,3	2,2	2,0-2,3		
Funktionsförmåga ODI (n=5773)	Ja	48,1	47,6 - 48,6	21,2	20,7 - 21,7	-1,8*	-3,0 - -0,7
	Nej	47,0	46,2 - 48,0	19,4	18,4 - 20,4		

n=antal, CI=konfidensintervall 95%, *p<0,05, kovariater: ålder, kön, rökning samt preoperativ ryggsmärta, bensmärta och funktionsförmåga
ODI=Oswestry Disability Index, NRS=Numerisk skala

Tabell 2. Skillnaden mellan grupperna för personer opererade för spinal stenos i ländryggen

Totalt antal personer som fyllt i respektive utvärderingsinstrument	Postoperativ rehabilitering	Preoperativt		1 år postoperativt		Skillnaden mellan grupperna 1 år postoperativt	
		Mean	CI	Mean	CI	Mean	CI
Ryggsmärta NRS (n=19 474)	Ja	6,0	6,0-6,1	3,6	3,5-3,6	-0,2*	-0,3 - -0,1
	Nej	5,9	5,9-6,0	3,4	3,3-3,4		
Bensmärta NRS (n=19 474)	Ja	6,7	6,7-6,8	3,5	3,4-3,6	-0,2*	-0,3 - -0,1
	Nej	6,7	6,6-6,7	3,3	3,2-3,4		
Funktionsförmåga ODI (n=16 795)	Ja	42,6	42,4-42,9	24,6	24,3-25,0	-1,1*	-1,7 - -0,5
	Nej	42,2	41,8-42,6	23,5	23,0-24,1		

n=antal, CI= konfidensintervall 95%, *p<0,05, kovariater: ålder, kön, rökning samt preoperativ ryggsmärta, bensmärta och funktionsförmåga
ODI=Oswestry Disability Index, NRS=Numerisk skala

Karolinska Institutet

Ewa Leijonmarck

Leg. Fysioterapeut

Hela Kroppen Fysiocenter

Drottninggatan 114 • 113 60 Stockholm

E-post: ewa.leijonmarck@helakroppen.se

Telefon: 070-4983399

Karolinska
Institutet